Ч. 26 Второк 4 (16) лютого 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация**: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд Ільона і в ц. к. Старостах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

З руху виборчого.

З Бродів доносять до „Руслана“: Дня 12-го лютого 1897 відбули ся збори брідских народовців, і заявили ся одноголосно за кандидатурою на посла до Ради державної з IV. куриї п. Олександра Барвіньского. Збори вибрали комітет уложений з 10 членів, а в склад его увійшли: О. Ю. Дуткевич яко голова, о. Ник. Герасимович яко секретар, о. Евг. Лотоцкий з Лешнева, п. Петро Скобельский ц. к. професор ґімн., Іван Шандрук господар із Щурович, Лаврентий Крижановский з Білявець, Дмитро Прокопець з Корсова, Михайло Лісовик з Поникви, Данило Шеремета з Руденка і Павло Шемерлюк з Лешнева. Комітет віднїс ся з запрошенем до пос. Барвіньского, щоби явив ся перед виборцями для вислуханя постулятів. — Від комітету виборчого брідских народовців. — Ю. Дуткевич, голова. — Н. Герасимович, секретар.

До тої-ж самої ґазети доносять з Золочева, що кандидатура о. Танячкевича стрічає подекуди трудности навіть посеред сьвященьства. Послїдними днями зголосив свою кандидатуру в окрузї Золочів о. Петровский і не хоче уступити ся о. Танячкевичеви а навіть заявив, що коли би не мав нїякого вигляду на свій вибір, то таки не віддасть свого голосу на о. Танячкевича.

В повіті Львів-Городок-Яворів станути з польскої сторони Т. Мерунович, а з рускої Нагірний або о. Гірняк.

В окрузї Самбір-Старемісто-Турка-Рудки з IV. куриї ставить свою кандидатуру гр. М. Дідушицкий против кандидатури Т. Ревановича.

Передвиборчі збори в Янові коло Теребовлї поставили кандидатуру дра Яросевича, лїкаря з Борщева на V. курию.

В Яричеві відбули ся д. 10 лютого передвиборчі збори скликані львівскою „Селяньскою Радою“. Порушувано на них справу виборів до Ради державної і справу окружних громад. Збори заявили, що будуть старати ся о вибір лиш такого посла, котрого їм припоручить „Селяньска Рада“.

Контр-кандидатом п. Вахнянина в окрузї Сокаль-Жовква-Рава стає адвокат др. Король. В V. куриї округа Жовква-Рава-Сокаль-Броди-Камінка кандидує др. Олїйник, лїкар з Мостів великих. В IV. куриї округа Броди-Камінка кандидатура посла Барвіньского є запевнена мимо сильної аґітациї москвофілів.

В окрузї Борщів IV. курия стає з рускої сторони кандидатом др. Дорундяк, а з польскої ординат Чарковский-Голїєвский. В коломийскім окрузї IV. к. ставлять деякі рускі сторонництва кандидатуру дра Даниловича, адвоката в Кутах, а на V. курию Теоф. Окуневского, кромі сих кандидує ще з IV. куриї о. Заревич з Рожнова, а з V. к. о. Гробельский, крилошанин капітули станиславівскої.

З куриї IV. округа Бережани-Рогатин-Підгайцї як польскі часописи доносять, стає кандидатом о. Евг. Гузар, совіт. митроп. консисториї і катихит середних шкіл.

В куриї IV. округа виборчого Дрогобич-Стрий-Жидачів кандидує на ново Кс. Охримович і др. Евг. Олесницкий адвокат із Стрия. Против о. Мандичевского з куриї IV. округа Станиславів-Надвірна-Богородчани кандидує бувший посол соймовий Барабаш, дяк. В окрузї Станиславів і т. д. з куриї V. ставлять кандидатом бувшого посла Гурика.

Видїл Народної Ради в Сяноцї яко екзекутивний комітет виборчий взиває всї комітети повітів входячих в склад IV. і V. куриї округа виборчого Сянок скликувати по своїх повітах передвиборчі збори, а всїх кандидатів на посла з того округа виборчого явити ся 24 с. м. в комнатах Рускої Бесїди і виказати свої політичні пересьвідченя.

З Чорткова доносять до польских ґазет, що кандидатами в V. куриї з округа Борщів-Залїщики-Чортків-Гусятин-Теребовля-Скалат суть радник двору п. Криницкий і директор товариства приватних офіциялїстів п. Ромуальд Макаревич. Після Przegląd-у кандидатура п. Макаревича захитала ся.

Так само доносять до польских ґазет, що в окрузї четвертої куриї Калуш-Долина-Бібрка постановлено підпирати кандидатуру долиньского старости п. Навроцкого; контркандидатом єсть дотеперішний посол п. Романчук. — В окрузї Броди-Камінка-Жовків-Рава-Сокаль ставлять кандидатуру п. Володислава Гнївоша з Кутів. — З округа Перемишль-Мостиска-Рудки-Самбір Дрогобич постановлено підпирати кандидатуру дра медицини Віктора Леховского. — З округа Стрий-

21)

Послїдний з Могіканів.

(Повість Джемса Фенїмора Купера).

(Дальше)

— Алїсия! — відозвав ся на то ґенерал тепер так само здивований, як перед тим Гевард, коли повторив імя „Кора“.

Гевард, не мало здивований таким наглим розстроєм старенького чоловіка, в котрого лици пробивали ся розчароване, гризота, недовірчивість, чекав з напруженою увагою, що ґенерал дальше скаже.

Коли ґенерал перейшов ся кілька разів по комнатї, станув наконець трохи успокоєний перед молодим мужчиною і сказав:

— Дейкене Геварде, я Вас люблю задля того чоловіка, котрого кров у Ваших жилах пливе; люблю Вас задля Ваших власних прикмет, тай длятого, що гадаю, що Ви би зробили щасливою мою дитину. Але вся та любов мусїла би замінити ся в ненависть, як би мої здогади показали ся оправданими.

— Нехай Бог боронить, щоби я зробив щось такого, або лиш подумав, що могло би довести до такої зміни! — сказав на то молодий мужчина, сьміло ґенералови в диплячиї очи, котрий як би хотїв заглянути єму в душу.

— Ви хочете стати моїм сином, Геварде, а не знаєте історнї мого житя. Сїдайте, а розкрию Вам рани мого серця.

Коли розмова аж до того дійшла, оба мужчини забули на посольство від Монкальма.

— Ви чей знаєте, Геварде, почав старенький розповідати, що я походжу з доброї старої родини, хоч і не з богацкої. Я був ще молодим, оттаким, як Ви тепер, коли присяг ся Алїсиї Ґреґем, що буду еї вірно любити. Але що я був бідний, то еї батько був противний тому, щоби ми побрали ся, а я зробив так, як пристало на честного чоловіка: я звернув їй дане слово і покинув вітчину та пішов на війну. Бував в многих краях, надивив ся на пролив крови в незодній сторонї сьвіта, аж моя служба завела мене до Західної Індиї. Там пізнав ся я з одною дївчиною і полюбив еї; она стала опісля моєю жінкою і матірю Кори. Она була донькою одного богатого властителя на тім острові і его жінки, котра хоч вже дуже а дуже здалека походила з тої нещасливої раси людий, що стогнуть в соромнім ярмі неволї! — Та — ось прийшло менї на гадку, майоре, що й Ви самі родили ся на полудни, то може й не зовсїм будете вільні від упередженя....

— Не гадайте так, ґенерале, не гадайте прецї! — відозвав ся на то Гевард трохи заклопотаний, бо таки дійстно почував ся до такого упередженя.

— А Ви моїй донцї тим докоряєте! — обрушив ся старий чоловічок. — Не хочете змішати своєї чистої крови з кровю погордженого племени в нїй, — хоч як она люба чеснотлива?

— Нехай мене Бог боронить від того, щоби я щось такого думав! — відповів майор знову, в котрім чувство таки дуже голосно відозвало ся.

— Слухайте-ж дальше! Коли смерть забрала менї мою жінку, вернув я, ставши богатим чоловіком, назад до Шкоциї, і — чи повірите, Геварде — я застав того доброго, любого ангела по двайцяти довгих лїтах ще не відданою, і то з любови для чоловіка, котрий еї позабув! Она навіть простила менї мою непостійність і віддала ся за мене.

— Та й стала ся матірю Алїсиї! — відозвав ся тут Гевард живо і як би єму якийсь тягар спав з серця. На щастє Менро недобачив его зворушеня.

— Так єсть — додав ґенерал призадумавшись, а по его лици видко було, що его взяла ся якась велика туга. Але Бог дозволив менї і еї дитинї прожити з нею лиш один рік!

Зворушений до самої глубини ґенерал схопив ся і як би єму встидно стало від того, що він так якось поняв, відозвав ся наразсухим тоном, як би тут розходило ся лиш о якісь службові справи та звернувши на попередний предмет розмови сказав:

— Правда, Ви принесли менї якусь звістку від ґенерала Монкальма?

Гевард кинув ся — але стямив ся і передав позабуту на хвильку звістку.

Менро слухав его уважно, вояк в нїм взяв знову верх над нїжнїйшими чувствами чоловіка, і той вояк почув тепер гірке прикре положене форту і его залоги.

— Досить майоре, — відозвав ся він на конець. — Отже Монкальм хоче конче особисто поговорити з Менро'м! Я готов зробити єму его волю, хоч би лиш длятого, щоби єму показати, як кріпка єсть наша постава мимо его сили і переваги.

Турка-Жидачів-Бібрка-Долина-Калуш ставлять кандидатуру п. Казимира Ройовского з Гуменова.

Новинки.

Львів дня 15-го лютого 1897.

— **Є. Е. п. Президент Міністрів** гр. Казим. Бадені від'їхав зі Львова до Відня в суботу нічним поїздом. — Рівночасно від'їхав також і С. Е. п. Міністер для Галичини др. Рітнер.

— **Приготовляючий курс** для хлопців, що в осени мали би вступити до першої кляси рускої ґімназиї в Чернівцях, отворить ся дня 1-го марця с. р., але під услівем, що зголосить ся відповідне число учеників. Зголошеня приймає і редакция „Буковини".

— **Читальня „Просьвіти" у Львові** відбула вчера вечером перші свої загальні збори в домі товариства. Читальня „Просьвіти" уміщена в окремій комнаті побіч бібліотеки товариства. Провід тої читальні обняв при її заснованю п. Григ. Врецьона, член головного виділу „Просьвіти".

— **Рух поїздів зелізничих** на шляхах Тернопіль-Копичинці, Глибока-Берґомет, Карапчів-Чудин, Глибока-Серет і Гатна-Кімполюнґ — здержаний в послідних днях з причини снїжних заметий — відновлений на ново від дня 12-го с. м. На шляху Берґомет-Межиброди рух поїздів ще доси спинений.

— **Самоубийство.** Дня 11-го с. м. позбавив себе житя вистрілом з револьвера у Відни гр. Генр. Волькенштайн, вел. ловчий цісарского двора. То самоубийство викликало в тамошних аристократичних кругах велику сензацию. Покійний мав 55 літ і був нежонатий. Згаданого дня о 9-тій годині вечером пішов граф на супочинок, а коли около години 10-ої прийшов до него льокай по прикази, Волькенштайн віддалив его і положив ся сам в постіль. По півночи почув служачий вистріл, але гадаючи, що ему причуло ся, знов заспав. О годині $7^1/_2$ рано війшов служачий до спальнї, а не найшовши ґрафа в постели, вступив до сусідної комнати, де побачив его трупа на помості, а коло него револьвер. Причиною самоубийства мала бути нервова недуга.

— **„Опікун" еміґрантів.** Ми вже згадували, що перед львівским судом розпочав ся процес против Алексія Щербана, еміґрацийного аґента зі Львова за обманюванє еміґрантів. Акт обжалованя так ту справу представляє. Щербан стояв під приказами звістного аґента з Удіни Сільвія Нодарі'ого. Вислав з Галичини три партиї еміґрантів. При першій не здирав їх, бо еміґранти стояли під строгою контролею. Однако при другій і третій висилці брав вже від еміґрантів гроші і то брав, кілько дало ся. В такий спосіб заробив він більшу суму на бідних виселенцях і був би вів дальше своє ремесло, коли би прокураторня не була зарядила его увязненя. На доказ, як Щербан туманив темних селян, наводить акт обжалованя его оповіданя о Бразилиї. І так говорив він еміґрантам, що будуть платити податок аж за 8 або за 12 літ, що в Бразилиї є така „золота" гора, з котрої можна денно заробити 5 зр., що погоничеви платять там денно 2 зр., що з самого дробу можна мати по 90 зр. місячно, що дорогі камені лежать там по полях, що морґ землї коштує від 40 кр. до 3 зр. і т. ин. — Щербан не признає ся до вини і каже, що его скривджено, бо обіцяно ему дати концесию на еміґрацийне бюро, а тимчасом арештовано его і держать вже цілий рік в слїдстві. Розправа потреває кілька днів. Візвано 57 сьвідків.

— **Засуджений палій.** Розправа против Івана Василипа, котрий — як ми онегди доносили — підпалив в осени з завсти стодолу, де мешкав его син, скінчила ся перед львівским судом присяжних засудом палїя на 4 місяцї тяжкої вязниці заострені постом.

— **Лїкарске віче** у Відни виступило против визискуваня свого стану касами хорих. Кождий лїкар каси хорих є такий перетяжений ординациями, що не може докладно оглянути пацієнта, а за одну ординацию припадає ему ледво 10 кр. заплати. Через те і не мають робітники довіря до каси хорих, а властителї заощадили, після виводів дра Герца, на робітниках і на лїкарях 11,000.000 зр. при помочи інституциї каси хорих. Лїкарі зобовязали ся не приймати посад при касах хорих та старати ся, щоби членам кас хорих було признане право вільного вибору лїкаря в хоробі.

— **Переполох в театрі.** В віденьскім „Карльс-театрі" зробив ся був 8-го лютого великий переполох. В хочі представленя пішла поголоска по театрі, що в сусіднім домі горить. Много з присутних осіб кинуло ся до дверий. Повстала велика паніка і було би прийшло до великого нещастя, однак удало ся якось із сцени успокоїти публику.

— **Померли:** Лукіян Чехович, заступник учителя в ґімназиї Франц Йосифа у Львові, дня 11-го с. м., в 34-тім роцї житя; Наталія з Ольшаньских Куницка, жена урядника краєвої Дирекциї скарбу, в 24-тім роцї житя.

Телеґрами.

Константинополь 15 лютого. Від часу висланя грецких кораблїв воєнних амбасадори лишили Порті свобідну руку. В тутешних двірских кругах сподїваютъ ся, що ескадри великих держав не допустять грецкої акциї.

Константинополь 15 лютого. Грецкі торпедовці кружать вздовж Крети, щоби не допустити на остров турецкого войска.

Атини 15 лютого. На перестору заграничних послів відповів грецкий міністер справ заграничних, що він знає ситуацию і бере на себе одвічальність за все, що доси зроблено.

Атини 15 лютого. Полк піхоти, компанія саперів і одна батерия відплила з Пірею, а наслїдник престола упоминав їх, щоби там, куди ідуть берегли честь геленьского войска. Кн. Николай відходить з полком артилерий до Тесалиї.

Атини 15 лютого. В Галеппі прийшло знов до борби межи музулманами а християнами, котрі напали на Канею. Міста боронить войско турецке і башібожуки. Берович-паша утік на російский корабель. Всї консулї з виимкою австрийского повтїкали на кораблї.

Берлин 15 лютого. Цїсар Вільгельм конферував вчера з канцлером державним і з амбасадорами російским, анґлїйским і австро-угорским.

Переписка зі всїми і для всїх.

Просимо не присилати нїкого по устні інформациї, бо на то не маємо анї часу анї концесиї на бюро інформацийне. Кому потре-

---

— Правду кажете, ґенерале — сказав на то Гевард, котрому дуже залежало на тім, щоби довести чим скорше до розмови, котра мусїла довести до вияснення того, що було написане в листї.

— Я волїв би, щоби він навідав ся сам до форту на чолї свого войска; то найлїпший спосіб розвідати силу неприятеля і не треба би справи так проволїкати, як доси. Штука з новійших часів пошкодила немало красї і бодрости воєнної штуки. Нашї предки давали собі лїпше раду з таким науковим боягузтвом!

— Може й правда, ґенерале, але на штуку треба брати ся штукою. Отже як постановляєте?

— Не хочу вже довше зволїкати і зійду ся з тим Французом — Ви підете зі мною, Геварде, Ви і малий відділ войска — постарайте ся о все!

Молодий мущина побіг чим скорше видати потрібні розпорядки, на що треба було лиш кілька хвиль часу, по чім станув з відкомандованим відділом коло випадової брами, де незадовго прилучив ся до него і ґенерал.

Ледви що відійшли на сто кроків від шанців (попереду перед ними ніс один вояк білу хоругов), як вже з противного боку показав ся і Монкальм в супроводї білих і чорних.

Бубни забубнили по обох сторонах, оба малі відділи станули віддалік один від другого, а оба команданти, взявши по одному офіцирови, пустили ся один до другого і повитали ся в поважній поставі.

Менро хоч і виглядав бодрійше і більше імпонуючо як Француз, але за то неставало ему тої свободи в поведеню, якою відзначав ся Монкальм.

В першій хвили оба мовчали, бо оба споглядали на себе цїкавим оком. Відтак Монкальм перший промовив способом, як того вимагала природа такої стрічи.

Позаяк Менро не умів по французски, то Гевард був товмачем і Монкальм промовив до него.

— Я просив Вашого команданта о стрічу — сказав він — бо маю надію, що дасть ся переконати, що зробив все, чого лиш вимагала честь его володїтеля, а тепер схоче зважити на то, чого вимагає конче людяність. Буду завсїгди і перед цїлим сьвітом говорити, що він хоробро боронив ся і доти, доки ще лиш мав дуже маленьку надію, що его справа піде горою.

Коли тї слова переложено Менро'ви, відповів він:

— Хоч і як високо умію оцїнити сьвідоцтво ґенерала Монкальма, то все таки хочу ще лїпше собі на него заслужити.

Французский ґенерал усьміхнув ся, коли Гевард передав ему ту відповідь.

— Ну, то хиба треба бі відмовити безхосенному упорови того, що тепер добровільно признає ся випробованій відвазї! Чи хоче ґенерал оглянути мій табор і на власні очи переконати ся, що по нашій сторонї значна перевага і що всякий опір з его сторони надаремний?

— Я знаю, що французский король має добрих слуг — відповів непохитний Шкот через Геварда — але й мій король і пан має так само много войска і так само вірне.

— Але его тут в сїй хвили нема всего — докинув тут Монкальм сам. — Буває судьба — навіть і у війнї — котрій чоловік піддає ся з такою самою відвагою, з якою виступає против неприятеля.

— Як би я був знав, що ґенерал Монкальм уміє по анґлїйски — відозвав ся Гевард здивований — то я би був не піднимав ся....

— Вибачте, майоре — сказав Монкальм успокоюючи — в тім велика ріжниця, чи хтось розуміє якусь мову, або чи уміє нею говорити. Я умію лиш так слабо говорити, що мушу Вас просити, щоби Ви й дальше сповняли свій уряд. — А по малій хвили додав: Оті гори дали менї нагоду розвідати Вашу твердиню, і я знаю її слабі сторони так само добре, як і Ви самі.

— Спитайте ґенерала, чи крізь его дальновиди видко цїлий Гудзон — сказав Менро гордо — і чи він знає, коли прийде сюди армія ґенерала Вібба!

— Ґенерал Вібб нехай сам за себе говорить! — відповів Монкальм і показав свому противникови так давно ожиданий лист.

Старий вояк взяв письмо до рук з такою поквапностию, по котрій аж надто добре було видко, як велику вагу він до него привязував. Коли его читав, гордість, яка пробивала ся доси на его лици, змінила ся в глубокий біль — уста ему задрожали, лист випав з руки — і аж надто стало ясним, що вся его надія щезла.

Гевард здоймив лист і прочитав, що Віббови анї при думцї додавати їм охоти до дальшої витревалости, лиш завзиває їх спокійно, щоби они піддали ся неприятелеви, тим більше, що він нїяк не може їм післати на поміч хоч би лиш одного чоловіка із свого войска.

— Він зрадив мене! — промовив Менро наконець на силу, навів неславу і ганьбу на мою сиву голову!

— Ви не знаєте Монкальма — відозвав ся тепер французский комендант, котрий зміркував, що мусїло дїяти ся в серци хороброго вояка — Ви не знаєте его, коли гадаєте, що він знаючи отсе письмо, хоче его використати на то, щоби упокорити хоробрих вояків, послухайте насамперед, що Вам скажу!

— Кажіть же!

— Держати дальше форт, річ просто неможлива; інтерес мого володїтеля вимагає того, щоби его збурити; але що-до Вас і Вашого хороброго войска, то будуть Вам признані всї пільги, які дорогі воякови.

ба, нехай напише. Так само просимо не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних на відповідь.

В. Б. в Бал.: Не треба зараз всего брати дословно і думати, що коли н. пр. бесїда про паперові колеса, паперову підлогу, бочки і т. и., то ті предмети з точнїсенько такого паперу, як той на котрім пишемо. Предмети того рода лиш вирабляють ся початково таким самим способом і з такої самої маси як папір. В Америцї, де суть величезні лїси, котрі дають матерiял до виробу клїтовини (целюльози), впали деякі винаходцї на гадку вирабляти з неї не лиш папір, але й згадані повисше предмети. Масу паперову (значить ся таку, з котрої можна би й папір зробити) дають у форми, сушать їх всїлякими способами, вкладають в зелїзні цилїндри, з котрих випомповують воздух, мочать відтак в мішанинї нафти, живицї, льняного олію, парафіни і т. п., виставляють в горячих печах на дїлане озону, прасують сильними прасами і т. д., аж остаточно предмет з паперової маси набере твердости і елястичности дерева або зелїза. Спосіб виробу тих предметів есть тайною фабрикантів, а о скілько они показали ся дїйстно практичними і війшли в уживане, можна би хиба лиш на місци пізнати. На то, що о них пише ся в новинках по ґазетах, годї спускати ся; новинки, як звичайно „новинки" переходять з одної ґазети в другу і нераз з мухи зробить ся віл, від чого й найсовістнїйша редакция не може устеречи ся. З того зміркуєте, що „паперу" до підлог не можна дістати, хиба що хтось спровадив би собі паперові паркети з Америки, коли там дїйстно де їх вирабляють. — **М. К. поч. Глібов.:** Коли корова заєдно лїтить ся, то есть се ознакою якоїсь хороби в т. зв. ovarium (яєчнику) або якоїсь орґанїчної зміни в утробі (матици). Може бути причиною також зараза стаднича, або лиш само дразнене а не заспокоєне природної потреби, або наконець занадто добре годоване. Корова що заєдно лїтить ся, звичайно худне, незаплоднює ся, а коли й заплодниться, то скидає плід. Яка причина у Вашої корови, того ми знати не можемо, і длятого треба Вам спитати ради ветеринаря, котрий би єї оглянув. Вже то, що она скинула плід, вказує на якусь внутрішну хоробу. Корови длятого не треба вести, бо то ще більше єї роздразнює. За то треба єї менше добре годувати і давати на прочищене (н. пр. ґлявберскої соли). Коли би причиною було лиш само роздразнене нервове, то дає ся на успокоєне галушки з камфорою, 8 до 15 ґрамів на дві порцыї (два рази в день) через 6 до 7 днів. Звичайно до тиждня наступає успокоєне. Скоро же причиною есть хороба в яєчнику або утробі, то єї може усунути лиш операция, а до тої треба ветеринаря. Операция яєчника називаєсь кастрованєм (очищенєм). Досьвід поучив, що по скастрованю корови не лиш зараз правлять ся, але й вдвоє більше дають молока, як перед тим. Наша рада длятого така: удайте ся до якогось ветеринаря, бо навіть само задаване галушок прийшлось би Вам трудно, позаяк в тім треба мати вправу. — **Убожатель:** Насамперед вступне слово: 1 без дальшого додатку здогадаєте ся, що се для Вас. Додаток поставив би Вас в некористнім сьвітлї, бо показав би, що Ви або не знаєте доброго тону, або кпите собі з когось, або остаточно, що Ви нерозважний фразесович. Подумайте, в якім положеню знайшлась би особа, як би у вас, або в околици люди показували собі імя в ґазетї! А в якім сьвітлї станули би ми, як би ми за Вами повтаряли? Впрочім не убожайте нікого, бо опісля може настати тим прикрійше розчароване. А тепер відповіди! 1) Руской енцикльопедиї нема. Польска, яка виходить, Господь знає, коли скінчить ся, дорога і як знаємо від польских лїтератів, лиха. Впрочім звідайте ся картою кoресп. в книгарни Губриновича і Шмідта у Львові. — 2) Войскові конї беруть ті, що знають ся на годівли коний, займають ся нею і мають до того средства. Які услівя і які користи, не знаємо; мусїли би хиба розвідати. Коли Вам конче того треба, дайте знати. — 3) Сьвідоцтва матури конче треба. Можете взяти дуплїкат. В поданю просїть о приняте до маринарки. — 4) Такої карти нема, Гадаємо, що вистане Вам карта G. Freitags Verkehrskarte von Österreich-Ungarn, 1897 Verlag G. Freitag & Bernt Wien; там ще більше знайдете. — 5) „Клясичного" язика нїмецкого міг би Вас виучити хиба лиш небіжчик Шіллер або Ґете, але й они не зробили би того в короткім часї. Клясичного язика треба самому учити ся з клясиків. Плавно говорити по нїмецки можна научити ся лиш з розмови в Нїмцями і межи Нїмцями або остаточно і з нашими людьми, що знають знаменито нїмецку мову.— 6) Якої книжки кореспонденцийної? Чи приватної переписки, Briefsteller, Handelskorrespondenz? Може Вам придасть ся: Rammler Universal-Briefsteller 1·50 зр.; Fokt, grosser Liebesbriefsteller 90 кр.; Allgem. Handelskorrespondenz в 15 язиках — цїни не знаємо, може Вам подати н. пр. Wilhelm Frick, Hofbuchhandlung, Wien I. Graben 27. — На закінчене: Другим разом, коли Ваша ласка, не ставте нараз тілько питань, бо ми на вельоципедї не уміємо їздити, та й місця за мало, щоби на кожде питане докладно відповісти, тим більше, що і другі хотять також щось довідати ся. **Б. Б. в Б.:** Для Вас трудна рада, бо за мало маєте науки. Рахунковости (бухгальтерії) самі не научите ся, там у вас навіть майже й не знайдете учителя, а відтак і при помочи учителя прийшлось би Вам ще трудно. Длятого і не подаємо Вам нїяких підручників. Що-до зелїзници то також трудно. Порадьте ся начальника на найблизшій станциї, а той Вас найлїпше поінформує. Треба подавати ся до дирекциї в Станїславові, а до поданя що-ж може долучити? — хиба сьвідоцтво від старости, що Ви там через такий а такий час робили службу днетаря. — Для днетарів есть поки що лиш надія. — **Вірленко у Львові:** Коли вже тілько знаєте (та ще й по нїмецки!), що се столїтє називають „зелїзним", то чей можна би припустити, що Ви й самі повинні би собі відповісти на то — длячого? Коли же відповідаємо, то не так для Вас, як для других, а Ви — коли Вам то, як здаєсь, подобає ся, що ми відповідаємо на питаня — вишукайте собі якесь красше, інтереснїйше. Називають „зелїзним", оттак, як когось називають Кривоносом, Пискозубом, Голїнатим, Пелехатим або як там ще инакше, від якоїсь прикмети. Що в сім столїтю було богато роботи з зелїзом (зелїзницї, зелїзні мости, зелїзні доми, зелїзні вежі), то й назвали его „зелїзним". Таким самим правом називають его також „віком зелїза і скла" (кришталеві палати), „віком пари", а може ще більшим правом „віком електрики". Буде з Вас? — **М. Ш.:** Львівский шпиталь був би на всякий случай найвідповіднїйший, бо тут суть найздібнїйші в краю лїкарі специялїсти і оператори, коли-б того потреба. Можете також удати ся до Тернополя. Услівя в краєвих загальних шпиталях всюди однакові. Платить ся на I клясї 3 зр. денно; на II кл. 1 зр. 50 кр.; на III кл. 80 кр. Безплатно приймають кождого, хто зголосить ся. Шпиталь по вилїченю відносить ся відтак до громади і робить доходженя що-до маєтку вилїченого. Коли громада виставить сьвідоцтво убожества, то кошти лїченя переходять на край. Подайте до дирекциї зелїзниці просьбу, скажіть в нїй, що розходить ся о недужого і долучіть сьвідоцтво убожества, а зменшать Вам цїну їзди о половину. Цїна їзди з Чорткова до Львова коштує II клясою 6 зр. 7 кр.; III клясою 3 зр. 32 кр.

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

— Наші хоругви? — спитав Гевард.
— Занесїть їх назад свому королеви.
— А наша зброя?
— Задержіть єї собі, нїхто не уміє хоробрійше з нею обходитись!

Гевард передав свому ґенералови ту потїшаючу вість, котра походячи від великодушного неприятеля, глубоко тронула старого вояка.

— То нехай вже і так буде! — відозвав ся він піддаючись спокійно. — Ідіть же з Француэом і спишіть з ним договір. Я вже за старий, щоби доживати того, чого не уважав за можливе: Анґлїєць не має відваги подати поміч свому приятелеви, а Француз за честний, щоби користати з нагоди!

Згризений і з похиленою головою вертав тепер старенький ґенерал до свого форту, котрого залога могла з его лиця вичитати недобру вість.

Коли Гевард довів договір до кінця і заключив его, оповіщено войску формально, що застановлено всяке ворожe поступоване, бо ґенерал Монро підписав договір, силою котрого мусить на другий день передати твердиню свому неприятелеви. Залога задержить при собі зброю, хоругви і пакунки, отже всю „войскову честь".

Глава сїмнайцята.

Ворожі армії перебули ніч так, як на то обставини дозволяли. Підчас коли побіджені сидїли тихо і спокійно та були пригноблені, побідителї тїшили ся і веселили ся.

Скоро лиш стало на сьвіт підоймати ся, відхилено полотно, що засланяло вхід до великого намету у французскім таборі, і звідтам вийшов на двір якийсь мужчина. Плащ, який мав на собі, служив ему може на то, щоби заслонити его від вогкого воздуха, а може і на то, щоби его укрити. Стійка перед дверми салютувала з почестию, коли той чоловік пустив ся скорим кроком з помежи наметів в сторону як до „Вільгельма Генриха". Кілько разів той незнакомий промовив до якої стійки, котрих було тут богато розставлених, відповіди его були короткі і вдоволяючі, бо его не спиняли і зараз перепускали.

Послїдний стійковий на передній сторожи відобравши паролю, дивив ся ще довго за ним, а відтак сказав сам до себе:

— Наш ґенерал нїколи не спить!

Завинений в плащи ішов дальше, не зачувши слів, які вирвали ся воякови не хотячи, коли его стрітила така несподїванка, і не стaнув скорше, аж дійшов до берега, що був недалеко західного шанця форту. Від сьвітла місяця, що зайшов був за хмари, було ще як-раз на стілько видко, щоби можна було, хоч невиразно розпізнати зариси предметів.

Може і длятого був незнакомий так осторожний, що опер ся об якесь грубе дерево, де постояв кілька мінут і приглядав ся уважно анґлїйскій твердини.

Він дивив ся на вали не з якоїсь пустої цїкавости анї не для якоїсь розривки, але водив по них очима войскового знатока з одного місця на друге і показував тим, що не без якоїсь недовірчивости поставив ся тут добровільно на варті. Наконець, як видко, надививши ся, бо хотів відступити ся і вертати назад до табору, коли в углу найблизшого валу щось легенько зашелестїло і спонукало его ще трохи постояти.

До заборола башти приступив якийсь чоловік і постояв там очевидно приглядаючись далекому французскому таборови. Лицем обернув ся на всхід, як би чекав, коли сонце буде сходити.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Кроховецкий**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.